

Oficjalne formy kontaktów holendersko-polskich po 1989 roku

Obecnie stosunki gospodarcze Polski z Holandią regulują umowy podpisane w latach 70. i 90. XX w., a wśród nich zwłaszcza:

1. Umowa o przewozach drogowych, podróży i ładunków z 16.03.1970 r.
2. Umowa o komunikacji lotniczej z 21.07.1960 r.
3. Porozumienie dotyczące żeglugi handlowej z 21.05.1971 r.
4. Wieloletnia umowa o rozwoju współpracy gospodarczej, przemysłowej i technicznej między rządem PRL i Królestwa Holandii z 2.07.1974 r.
5. Umowa o rozwoju współpracy gospodarczej między rządem PRL i Królestwa Holandii z 26.11.1976 r.
6. Wieloletni program rozwoju współpracy gospodarczej, przemysłowej i technicznej między rządem PRL i Królestwa Holandii z 15.03.1977 r.
7. Konwencja między rządem PRL a Królestwa Holandii o współpracy weterynaryjnej z 31.05.1978 r.
8. Umowa między rządem PRL a Królestwa Holandii o współpracy w dziedzinie ochrony roślin z 31.05.1978 r.
9. Umowa międzynarodowa o unikaniu opodatkowania z 20.09.1979 r.
10. Umowa o redukcji i reorganizacji długu gwarantowanego Polski wobec Holandii (październik 1991 r.)
11. Umowa o żegludze śródlądowej z 31.01.1992 r.
12. Umowa o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji (wrzesień 1992 r.). Umowa weszła w życie w dniu 1.02.1994 r.
13. W dniu 26 marca 2003 r. w Warszawie została podpisana umowa o zabezpieczeniu społecznym, obecnie trwa procedura ratyfikacyjna¹.

¹ http://www.wehhaga.nl/pol/nlpl_umowy.html.

Oficjalne stosunki polityczne i gospodarcze na początku lat 90. cechuje konserwatywizm i zachowawczość władz holenderskich, szczególnie w sferze współpracy finansowej i kapitałowej, oraz dotycząca ruchu osobowego (zezwoleń na pracę). Od 1990 r. wielu polityków holenderskich sektora gospodarczego (łącznie z ministrem Handlu Zagranicznego Buchmanem) odwiedziło Polskę. Holandia pozostała jednym z niewielu partnerów wśród potencjalnych eksporterów kapitału, z których Polska nie posiada umowy o ochronie inwestycji. Umowa została zawarta we wrześniu 1992 r. podczas wizyty Ministra Spraw Zagranicznych Holandii w Polsce.

Od 1989 r. Holandia stała się trzecim partnerem Polski w eksporcie w ramach EWG (Europejskiej Współpracy Gospodarczej), po Republice Federalnej Niemiec i Wielkiej Brytanii, oraz czwartym w handlowych obrotach międzynarodowych.

W 1990 r. Holandia zajęła piąte miejsce w obrotach ogółem, m.in. z uwagi na zmniejszone o ponad 20% zakupy importowe, których spadek nie zrównoważył ponad 28% wzrostu polskiego eksportu. W 1990 r. w eksporcie ogółem Holandia zajęła 8 pozycję z udziałem 3,1%, a w ogólnym imporcie 9 pozycję z udziałem 2,6%.

W 1991 r. Holandia w obrotach Polski (według danych GUS) zajęła 5 miejsce (po RFN, b. ZSRR, Wielkiej Brytanii i Austrii) z obrotami 14 750,5 mln dolarów.

Polski udział w holenderskim handlu zagranicznym utrzymywał się jednak na poziomie około 0,25%. W 1991 r. w imporcie Polski z Holandii dominują artykuły rolno-spożywcze oraz maszyny i środki transportu.

Od 1990 r. decyzją EWG Polska korzysta z ulg w opłatach celnych w eksporcie do Holandii niektórych towarów rolnych oraz wszystkich towarów przemysłowych i półproduktów.

Barierami w dostępie do rynku holenderskiego w latach 90. XX w. są sektorowe ograniczenia branżowe wynikające z bilateralnego porozumienia między Polską i EWG, dotyczące:

- produktów hutniczych,
- towarów włókienniczych,
- owiec i baraniny.

Na początku lat 90. rząd holenderski z dużą ostrożnością wznawiał kredyty i gwarancje dla Polski. Nie znajdowały zrozumienia argumenty o stosowaniu liberalnego podejścia przez inne kraje.

W 1991 r. banki w Holandii znalazły się pod presją miejscowego przemysłu, ponieważ udział wyrobów przemysłowych Holandii w polskim imporcie uległ zmniejszeniu z uwagi na brak ułatwień kredytowych i innych form pomocy finansowej ze strony Holandii, w porównaniu z latami 70. Bank holenderski, w którym polskie zadłużenie było najniższe powołał spółkę join-venture z Bankiem Handlowym S.A. w Warszawie. Obok działań consultingowych Bank NMB uzyskał licencję na działalność komercyjną w Polsce².

² Ministerstwo Spraw Zagranicznych w Warszawie, Departament Współpracy Gospodarczej II, notatka dotycząca współpracy gospodarczej z dnia 20.08.1992 r., s. 5.

W latach 90. XX w. nastąpił rozwój współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej w sferze rolnictwa, co wynikało z komplementarności sektorów w obu krajach. W marcu 1991 r. otwarto w Warszawie Biuro Branżowe koncernu Philips, w formie oddziału wraz z salonem sprzedaży. Ponadto Philips w maju 1991 r. podpisał umowę z zakładami POLAM-Piła S.A., dotyczącą produkcji energooszczędnych żarówek. Niezależnie Philips realizował projekt otwarcia w Polsce produkcji sprzętu RTV i AGD we współpracy z sektorem prywatnym (firma Brabork). Natomiast firma Unilever w ramach prywatyzacji stała się właścicielem udziałów w spółce akcyjnej Pollena Bydgoszcz³.

W 1992 r. przemysł holenderski wyrażał zainteresowanie zatrudnieniem wykwalifikowanej siły roboczej (np. spawaczy), ale zarządzenia wewnętrzne uniemożliwiały zatrudnienie polskich specjalistów kontraktowych (mimo stanowiska MSZ Polski dotyczącego zatrudnienia 3 tys. osób na zasadach normowanych wnioskami o dzieło).

W latach 1990–1991 rząd holenderski przeznaczył z budżetu państwa 87 mln guldenów na pomoc oraz 10 mln guldenów na bezpośrednią pomoc medyczną w Polsce.

Inwestycje holenderskich firm prywatnych w Polsce rozpoczęły się w 1992 r. od czasu, gdy ich transakcje ubezpieczono w NCM (Nederlands Credit Insurance Company)⁴.

W 1992 r. Ambasada Królestwa Holandii przygotowała wydanie polsko-holenderskiego przewodnika dla przedsiębiorców i firm holenderskich oraz informacje o możliwościach współpracy z nimi. Dzięki informatorowi polscy przedsiębiorcy mogli poznać możliwości współpracy z partnerami z Holandii. Pierwsza część przewodnika zawiera informacje dotyczące przepisów handlowych, kodeksów gospodarczych, możliwości transportu, a także praktyczne wskazówki, służące wzajemnej wymianie handlowej.

W latach 90. rozstrzygnęła się współpraca w dziedzinie rolnictwa, głównie dotyczyła ona podnoszenie efektywności oraz rozwoju przetwórstwa rolnego w Polsce.

Nawiązano wtedy współpracę w zakresie:

- chłodnictwa i przetwórstwa rybnego,
- produkcji opakowań dla przemysłu spożywczego,
- szkolenia kadr i pomocy w organizacji nowoczesnego systemu bankowego (dla rolnictwa),
- rozwoju przemysłu paszowego, przechowalnictwa i przetwórstwa ziemniaka,
- melioracji,
- telekomunikacji terenów wiejskich.

³ Ibidem, s. 6.

⁴ Ministerstwo Spraw Zagranicznych w Warszawie, Departament Współpracy Gospodarczej II, dotyczący też rozmowy z Ministrem Handlu Zagranicznego Holandii, z dnia 7.09.1992 r., s. 2–5.

Do rozwoju kontaktów gospodarczych między Polską a Holandią przyczyniło się powstanie Stowarzyszenia Ekspertów Polskich w Holandii w 1991 r. Celem STEP-u jest:

- wspieranie i pogłębianie kontaktów gospodarczych, kulturowych i naukowych polsko-holenderskich, oraz społeczności obu krajów;
- promocja Polski na drodze do Unii Europejskiej;
- działalność informacyjna na rzecz Polaków w Holandii.

Realizacja celów ma miejsce poprzez:

- magazyn internetowy STEP-on Line,
- e-mailowy serwis informacyjny,
- organizację odczytów i spotkań,
- sponsorowanie polskich inicjatyw w Holandii,
- działalność charytatywną.

Stowarzyszenie to powstało z inicjatywy Polaków mieszkających w Holandii i jest członkiem Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych⁵.

Współpracę gospodarczą nawiązano w latach 90. między Polską a Holandią na szczeblu lokalnym miast, gmin, województw. W rankingu państw posiadających najwięcej związków „siostrzanych” z partnerami holenderskimi, Polska znajduje się na drugim miejscu po Niemczech. Na szczeblu lokalnym przykładem współpracy są miasta siostrzane Gdańsk i Rotterdam w ramach organizacji „Nowa Hanza”. Współpraca ujawnia się we wzajemnym zainteresowaniu w dziedzinie gospodarczej, kulturalnej i sportowej. W 1997 r. odbył się zjazd organizacji w Gdańsku pod hasłem: „Hanza inwestuje w Hanzę”⁶.

W 1997 r. podczas oficjalnej wizyty w Polsce królowej Beatrix zrodziła się idea powołania Niderlandzko-Polskiej Izby Gospodarczej⁷.

18 sierpnia 1998 r. powołano stowarzyszenie, do członkostwa w którym zaproszono holenderskie i polskie firmy oraz indywidualnych przedsiębiorców.

Niderlandzko-Polska Izba Gospodarcza jest częścią międzynarodowej sieci holenderskiej izb gospodarczych działających w wielu krajach Europy, posiadającą biura w Warszawie i Hadze. Stowarzyszenie stanowi forum wymiany opinii i doświadczeń dla firm i przedsiębiorców z obu krajów. Celem jest działalność na rzecz promocji i rozwoju kontaktów gospodarczych między Polską a Holandią.

Niderlandzko-Polska Izba organizuje warsztaty, seminaria i sympozja poświęcone istotnym zagadnieniom dotyczącym warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Obecnie Izba zrzesza 80 firm aktywnie uczestniczących w wymianie handlowej między Polską a Holandią.

Personel Izby tworzą Holendrzy i Polacy, władający oprócz holenderskiego i polskiego, również językami angielskim lub niemieckim. Pełnią oni również rolę

⁵ <http://www.polonia.nl/content.php>.

⁶ Urząd Miasta Gdańska, Wydział Zagraniczny, Deklaracja Gdańska z dnia 26–29.06.1997 r., s. 1–3.

⁷ <http://www.nlchamber.pl/pol/historia.htm>, s. 1.

doradcą w kwestiach związanych z uruchamianiem i prowadzeniem działalności gospodarczej na rynku polskim i holenderskim⁸.

Z inicjatywy Ministra Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów J. van Aartse-
sena i Ministra Spraw Zagranicznych RP B. Geremka w marcu 1999 r. powołano
Konferencję Utrechcką. Celem Konferencji Utrechckiej była pomoc w pracach przy-
gotowawczych w staraniach o asocjację z UE. Kolejne konferencje odbywały się
w Polsce i Niderlandach. W 2004 r. odbyła się XIII sesja Konferencji Utrechckiej,
na której omawiano sprawy związane ze świadczeniem usług, przepływu pracow-
ników, otwarciem rynku pracy dla obywateli polskich oraz świadczeń medycznych.

XIV sesja Konferencji Utrechckiej odbyła się w Warszawie na początku 2005 r.
Celem obrad były priorytety prezydencji w dziedzinie rolnictwa i rybołówstwa, eu-
ropejskiej polityki rozwoju obszarów wiejskich, zagadnień związanych z uprawami
ekologicznymi⁹.

Niderlandy z udziałem 6,8% w eksporcie i 5,8% w imporcie zajmują 5 miejsce
w obrotach Polski z krajami Unii Europejskiej. Systematycznie wzrastający eksport
zmniejsza ujemne saldo obrotów z Holandią. W strukturze polskiego eksportu do
Niderlandów dominują takie grupy towarów jak: maszyny i urządzenia (35% wyro-
by przemysłu motoryzacyjnego, materiały i wyroby włókiennicze (odzież), metale
nieszlachetne i wyroby z tych metali, wyroby różne (meble), wyroby przemysłu che-
micznego.

Natomiast importowaliśmy z Niderlandów: wyroby przemysłu chemicznego
(głównie leki), maszyny i urządzenia, gotowe artykuły spożywcze, materiały i wyro-
by włókiennicze, głównie tkaniny do przerobu w Polsce.

Tabela 1. Wymiana handlowa między Polską a Niderlandami w latach 1995–2001 (w mln
USD), a za lata 2002–2004 (w mln euro).

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
eksport RP	1 288	1 169	1 203	1 353	1 445	1 598	1 706,5	1 587,0	1 657,7	1 455,6
import RP	1 317	1 413	1 531	1 790	1 720	1 739	1 785,6	2 765,0	2 683,7	2 290,4
obroty	2 606	2 582	2 734	3 143	3 166	3 337	3 492,1	4 352,0	4 341,4	3 746,0
saldo dla Polski	-29	-243	-328	-437	-274	-140	-79,1	-11 780,0	-1 025,9	-8 304,8

Źródło: <http://www.exporter.pl/kraje/keuropa/holandia>; <http://www.welhaga.nl/pol/nlplstosmkihtml>.

Niderlandy plasują się na drugim miejscu wśród państw-inwestorów zagranicz-
nych w Polsce. Firmy holenderskie zainwestowały w Polsce do końca grudnia 2003 r.
ponad 8,9 mld USD, co stanowi 14% bezpośrednich inwestycji w Polsce. W pierw-

⁸ <http://www.nlchamber.pl/pol/historia.htm>.

⁹ <http://www.wenhaga.nl/pol/nlplkonferencja.html>.

szym półroczu 2003 r. napływały inwestycje niderlandzkie o wartości 1264,04 mln USD, tym samym Niderlandy były pierwszym inwestorem zagranicznym w Polsce¹⁰.

Zmiany te spowodowane są faktem, iż coraz więcej inwestorów mających swoje siedziby w Stanach Zjednoczonych czy Azji (głównie w Japonii i Korei Południowej) inwestuje w Polsce poprzez swoje oddziały w krajach europejskich. Holandia jest krajem pośredniczącym w wielu inwestycjach amerykańskich i japońskich. Powodem jest korzystny system podatkowy w Holandii, np. niski podatek od dywidend¹¹.

Według danych Departamentu Ekonomicznego Ambasady Królestwa Holandii w Warszawie oraz Niderlandzko-Polskiej Izby Gospodarczej w naszym kraju działa obecnie około 1400 firm z zaangażowanym niderlandzkim kapitałem. Lokowany jest on przede wszystkim w sektorze mass-mediów, bankowym, ubezpieczeniowym, przemyśle papierniczym, samochodowym, chemicznym, branży browarniczej, handlu detalicznym, telekomunikacji, produkcji sprzętu oświetleniowego, AGD, mebli. Oprócz inwestycji ze 100% holenderskim kapitałem, uczestniczą w inwestycjach koncernów międzynarodowych i grup kapitałowych, takich jak: Unilever (z kapitałem brytyjskim), Royal Dutch Shell (z kapitałem brytyjskim), inwestujący w przemysł paliwowy¹².

Natomiast polskie firmy na rynku holenderskim zaangażowały swoje środki kapitałowe w 4 firmach, których głównym obszarem działania jest eksport i pośrednictwo handlowe oraz świadczenia transportowe¹³.

Po 1989 r. współpraca gospodarcza rozwinęła się między Polską a Królestwem Niderlandów w wielu dziedzinach. Obejmuje ona współpracę między państwami, regionami i miastami siostrzanymi.

---

¹⁰ <http://www.wehhaga.nl/pol/wymianahandlowa.html>, s. 2.

¹¹ *Ibidem*, s. 2.

¹² http://www.wehhaga.nl/pol/nlpl_stosunki.htm.

¹³ *Ibidem*.